

مسابقات جهانی مهارت؛ سکوی پرتاب هم‌افزایی دولت و بخش خصوصی در زیست‌بوم اشتغال

مسابقات جهانی مهارت، فقط یک رویداد و رقابت بین‌المللی نیست، بلکه ابزاری برای جبران عقب‌ماندگی مهارتی، تغییر نگاه از مدرک‌گرایی به مهارت‌محوری و تقویت همکاری میان دولت و بخش خصوصی با هدف بهبود کیفیت و مهارت نیروی کار بخش تولید است، موضوعی که در نشست میان سازمان فنی و حرفه‌ای و سازمان توسعه تجارت مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

به گزارش شبکه خبر تعاون، در حالی که کمتر از ۵۰ روز تا چهل و هشتمین دوره مسابقات جهانی مهارت (WorldSkills) در شانگهای چین باقی مانده، اردوی تیم ملی مهارت ایران با فشردگی بی‌سابقه‌ای پیگیری می‌شود. ۱۴۰ جوان منتخب از ۲۷ استان، در بیش از ۲۰ رشته مهارتی، روزانه تا ۱۷ ساعت زیر فشار آموزش‌های تخصصی قرار دارند تا عقب‌ماندگی چندماهه را جبران کنند؛ اما این بار، روایت از جنس مدال‌های رنگی نیست، از جنس تغییر یک پارادایم ملی است.

همزمان با برگزاری نشست امضای تفاهم‌نامه میان انجمن تجارت الکترونیک تهران و سازمان فنی و حرفه‌ای کشور در اتاق بازرگانی تهران، مقامات دولتی و فعالان بخش خصوصی بر یک نکته کلیدی انگشت گذاشتند: دوران مدرک‌گرایی و اقتصاد نفتی تمام شده است؛ رمز بقای ایران در اقتصاد دیجیتال، «سرمایه مهارتی» نیروی انسانی است.

مازیار نوربخش، رئیس کمیسیون تحول و نوآوری اتاق تهران، در این نشست با صراحت اعلام کرد: امروز سرمایه کشورها دیگر بر پایه نفت یا دارایی‌های فیزیکی سنجیده نمی‌شود. در پارادایم جدید، اصلی‌ترین مزیت رقابتی، مهارت نیروی انسانی است. هوش مصنوعی مشاغل را حذف می‌کند و تنها راه، تغییر از آموزش مقطعی به یادگیری مادام‌العمر است.

وی با اشاره به آمار جهانی مسابقات مهارت هشدار داد: کشورهای موفق در این رقابت‌ها، بهره‌وری بالاتر، بیکاری کمتر و روحیه کارآفرینی بیشتری دارند. از نظر او، دولت باید از نقش تصدی‌گری خارج شود و طراحی مهارت‌های آینده را به بخش خصوصی بسپارد.

نیما قاضی، رئیس انجمن تجارت الکترونیک تهران، اما زاویه تازه‌ای باز کرد و از بحرانی نام برد که کمتر به آن پرداخته می‌شود: خروج نخبگان. او گفت: سال‌ها در مدارس تیزهوشان سرمایه‌گذاری کردیم، اما برگزیدگان المپیادها امروز خارج از کشورند. علت این است که علم خالص، ظرفیت جذب در ساختار پژوهشی ایران را ندارد، اما مهارت‌های عملیاتی، تشنه‌ترین بخش بازار کار ماست. شرکت‌های فناوری برای استخدام نیروی کم‌مهارت یا فوق‌تخصص مشکل ندارند؛ سخت‌ترین چالش، پیدا کردن نیرویی با مهارت کافی برای تبدیل یک وظیفه تخصصی به نتیجه است.

قاضی تأکید کرد که مسابقات جهانی مهارت می‌تواند این شکاف را پر کند، به شرطی که بخش خصوصی به جای نگاه تشریفاتی، پای کار بیاید.

غلامرضا راز، مدیر مسابقات ملی و بین‌المللی مهارت، اما از پشت صحنه اردوها گفت: شرکت‌کنندگان از ۱۱ خرداد وارد اردو شده‌اند و روزانه ۱۶ تا ۱۷ ساعت آموزش تخصصی می‌بینند. ما با کشورهایی روبه‌رو هستیم که از یک سال قبل اردو برگزار کرده‌اند، اما با حمایت بخش خصوصی و تأمین تجهیزات ویژه، تلاش می‌کنیم در این فرصت باقی‌مانده، کیفیت را به سطح رقابت برسانیم.

به گفته وی، تنها ۲۰ رشته از ۶۰ رشته مسابقات برای اعزام ایران تأیید شده که نشان از محدودیت زیرساخت دارد؛ اما هدف اصلی، صرفاً «حضور» نیست، بلکه ایجاد یک مسیر توانمندسازی واقعی است.

اما تندترین واکنش را غلامحسین محمدی، معاون وزیر کار و رئیس سازمان فنی و حرفه‌ای کشور، داشت. او با انتقاد از «ناترازی عمیق نظام آموزشی» گفت: امنیت شغلی دیگر با مدرک تضمین نمی‌شود، بلکه به امنیت مهارتی و توانایی یادگیری مادام‌العمر گره خورده است. دولت به‌تنهایی نمی‌تواند زیست‌بوم مهارت را مدیریت کند؛ باید از تصدی‌گری به تنظیم‌گری و تسهیل‌گری تغییر نقش دهد.

محمدی از تصویب پیشنهاد تشکیل «بنیاد ملی مسابقات مهارتی» به‌صورت مستقل و غیرانتفاعی خبر داد و تأکید کرد که ۶۰ رشته مسابقات جهانی، بیش از ۹۰ درصد نیازهای زنجیره ارزش بازار کار را پوشش می‌دهد. او خواستار یک برنامه ملی برای تربیت نیروی ماهر در حوزه‌های اقتصاد دیجیتال، ماشین‌سازی، گردشگری و هتل‌داری شد و گفت:

مسابقات جهانی مهارت برای ایران باید از یک رویداد مقطعی به یک پروژه ملی تبدیل شود؛ پروژه‌ای که ضعف‌ها را آشکار می‌کند، فرهنگ عمومی را تغییر می‌دهد، بخش خصوصی را وارد میدان می‌کند و کیفیت نیروی کار را متحول می‌سازد.

گزارش‌ها حاکی از آن است که تفاهم‌نامه امضا شده میان انجمن تجارت الکترونیک و سازمان فنی‌حرفه‌ای، نخستین گام برای نهادینه‌سازی همکاری صنعت و مهارت‌آموزی است. قرار است شرکت‌های فعال در اقتصاد دیجیتال، علاوه بر تأمین تجهیزات، در طراحی آزمون‌های تخصصی و انتقال تجربیات روز دنیا نیز مشارکت کنند.

چهل و هشتمین دوره مسابقات جهانی مهارت از ۳۱ شهریور تا ۵ مهر ۱۴۰۵ در شانگهای چین برگزار می‌شود و ایران با ۱۴۰ شرکت‌کننده در مرحله اردو، امیدوار است که این بار، نتیجه را نه در جدول مدال‌ها، که در بازگشت مهارت‌آموختگانی ببیند که بازار کار منتظرشان است. در روزگاری که نفت در نوسان و تحریم در تکرار است، شاید مهارت، تنها میدان نبردی باشد که هنوز می‌توان در آن برد.